Ниво на конфиденциалност 0
[TLP-WHITE]

Образецът на частична предварителна оценка на въздействието влиза в сила от 01 януари 2021 г.

Частична предварителна оценка на въздействието	
Институция: Министерство на икономиката, инвестициите и индустрията	**Нормативен акт:** Закон за изменение на Валутния закон
◉ Не е включен в законодателна/оперативна програма на Министерския съвет	○ Включен е в законодателната/оперативната програма на Министерския съвет за: ……
Лице за контакт: Иван Павлов, началник на отдел „Регистриране и лицензиране“, дирекция „Администриране и контрол на икономически дейности“	**Телефон и ел. поща:** 02/940 73 85; Email: i.pavlov@mi.government.bg

Настоящата частична предварителна оценка на въздействието е изготвена във връзка с проекта за Закон за изменение на Валутния закон (ВЗ). Нормативната инициатива е в съответствие с изпълнението на стратегическата цел на правителството за намаляване на административната тежест и провежданите от Министерския съвет последователни действия за подобряване на регулаторната политика на страната и за облекчаването на административните процедури при упражняване на права и законни интереси на гражданите и юридическите лица.

Общата цел на законопроекта е качествено подобряване на нормативната уредба относно административното регулиране на дейностите, свързани с добиване, преработване и сделки с благородни метали и скъпоценни камъни и изделия със и от тях по занятие, както и на лицата, извършващи икономически дейности, свързани с нефт и продукти от нефтен произход. Чрез оптимизиране на съществуващите режими се цели намаляване на административната тежест за бизнеса, по-ефективен контрол и осигуряване на съвременна, предвидима и прозрачна правна среда.

1. Проблем/проблеми за решаване:

Проблем 1 „Наличие на регулаторни забавяния в преходния период между регистрация и реално стартиране на стопанската дейност и нормативно несъответствие и липса на хармонизация между разпоредбите на Валутния закон и Закона за електронното управление “

1.1. Кратко опишете проблема/проблемите и причините за неговото/тяхното възникване. По възможност посочете числови стойности.

1.Действащата правна рамка във Валутния закон налага необосновано административно ограничение, изразяващо се в задължителен 14-дневен срок за изчакване след вписване на лицата

в публичния регистър. Това изискване забавя икономическата инициатива, блокира оперативната дейност на икономическите субекти и генерира пропуснати ползи. Срокът няма добавена стойност за контролните функции на администрацията, тъй като законосъобразността на дейността е изцяло гарантирана от самия факт на извършената регистрация.

2. Налице е нормативно несъответствие между разпоредбата на чл. 13а от Валутния закон (ВЗ) и изискването на чл. 52б, ал. 1, т. 1, б. „б“ от Закона за електронното управление (ЗЕУ). Правната уредба на ЗЕУ вменява, че обстоятелствата, актовете и фактите, подлежащи на вписване в публични регистри, се определят със закон. Действащият текст на ВЗ не съдържа детайлно разписано съдържание на регистъра на лицата, осъществяващи по занятие дейности с благородни метали и скъпоценни камъни. Тази регулаторна празнота в законовия текст засяга принципа на правна сигурност и нарушава установените стандарти за електронно управление.

Причини за възникване: Нормативно уреденият 14-дневен срок няма добавена стойност за контролните функции на администрацията, тъй като законосъобразността на дейността е изцяло гарантирана от самия факт на извършената регистрация. Липсата на детайлна структура на регистъра в преходните и заключителните разпоредби или в основния текст на ВЗ възпрепятства пълната автоматизация и хармонизация със ЗЕУ.

Числови стойности: Проблемът рефлектира върху 7964 активно действащи лица в страната (при общо 8270 регистрирани в исторически план и 306 заличени). Той засяга устойчив входящ поток от средно 319.5 нови икономически субекта на година (295 за 2024 г. и 344 за 2025 г.). Задължителният 14-дневен срок за изчакване генерира кумулативно 4473 дни забавяне годишно за целия сектор (319.5 фирми × 14 дни), през които бизнесът търпи финансови загуби и пропуснати ползи.

1.2. Посочете възможно ли е проблемът да се реши в рамките на съществуващото законодателство чрез промяна в организацията на работа и/или чрез въвеждане на нови технологични възможности (например съвместни инспекции между няколко органа и др.).

Описаният проблем не може да бъде решен в рамките на текущото законодателство чрез организационни промени или технологични иновации.

С мотива, че административният орган работи в условията на обвързана компетентност. Тъй като 14-дневният срок за изчакване е изрично разписан във Валутния закон, администрацията е длъжна да го съблюдава и няма правомощия да го отменя или съкращава по целесъобразност или чрез въвеждане на нов софтуер. По същия начин, нормативното съдържание на регистъра не може да бъде запълнено чрез технологични промени или вътрешни инструкции за работа, тъй като ЗЕУ изисква тези обстоятелства задължително да бъдат дефинирани с акт от степента на закон.

1.3. Посочете защо действащата нормативна рамка не позволява решаване на проблема/проблемите.

Действащият текст на Валутния закон съдържа разпоредби, които действат като законова бариера за икономическата инициатива и дигитализацията. Законът изисква изчакване на административен срок без реална функция и едновременно с това пропуска да дефинира структурата на собствения си публичен регистър. Това създава несъответствие с хоризонталното законодателство в областта на електронното управление и пречи на автоматизирания служебен обмен на данни.

1.4. Посочете задължителните действия, произтичащи от нормативни актове от по-висока степен или актове от правото на ЕС.

Действащата правна рамка във Валутния закон (ВЗ) създава необосновани регулаторни забавяния и нормативни несъответствия със Закона за електронното управление (ЗЕУ). Предлаганата промяна цели премахване на императивния 14-дневен срок за изчакване и дефиниране на структурата на регистъра, което е в съответствие с изискванията на ЗЕУ и целите за намаляване на административната тежест.

1.5. Посочете дали са извършени последващи оценки на нормативния акт или анализи за изпълнението на политиката и какви са резултатите от тях?

Към момента не е извършвана последваща оценка на нормативния акт. Настоящата законодателна инициатива се базира на анализи и преглед на административната практика, както и на изпълнението на националната инициатива за намаляване на административната тежест. Резултатите от тях налагат необходимост от редуциране на административната тежест за икономическите субекти, отстраняване на регулаторните бариери и привеждане на нормативната уредба в съответствие в съответствие с изискванията на ЗЕУ.

Проблем 2 : „Облекчаване на процедурата по разглеждане на документи и предоставяне на административната услуга посредством съкращаване на срокове“

1.1. Кратко опишете проблема/проблемите и причините за неговото/тяхното възникване. По възможност посочете числови стойности.

Действащата правна рамка налага по-дълги времеви процедури при административното обслужване на търговските оператори в сектора на горивата. Налице е възможност сроковете за разглеждане на документите и отстраняване на непълноти и неточности, както и за предоставяне на съответната административна услуга по Закона за административното регулиране на икономическите дейности, свързани с нефт и продукти от нефтен произход, да бъдат намалени в полза на стопанските субекти. Това съкращаване ще ускори оперативната дейност на бизнеса и ще доведе до оптимизация на регулаторната среда.

Причини за възникване: Настоящите законови срокове за произнасяне на компетентния орган не съответстват на актуалните потребности на икономическия оборот от бързина и предвидимост. Налице е обективна възможност и необходимост процедурните срокове да бъдат намалени в полза на стопанските субекти, което ще ускори оперативната дейност на бизнеса и ще доведе до качествена оптимизация на общата регулаторна среда.

Числови стойности: Регулацията засяга директно общо 2754 регистрирани икономически субекта в сектора на нефтопродуктите. Административната тежест рефлектира върху устойчив входящ поток със средногодишна динамика от 126 нови вписвания на търговски оператори (базирано на 119 регистрирани лица за 2024 г. и 133 за 2025 г.).

Предлаганото намаляване на сроковете за разглеждане на документите и за уведомяване на заявителя да отстрани установени непълноти и/или неточности по представените документи (от 7 на 5 работни дни) и за предоставяне на услугата (от 10 на 5 работни дни) съкращава общото процедурно време със 7 работни дни на преписка. Тази оптимизация ще спести кумулативно 882

работни дни забавяне на годишна база за целия сектор (126-преписки × 7 дни), ускорявайки инвестиционния процес и стартирането на търговска дейност.

1.2. Посочете възможно ли е проблемът да се реши в рамките на съществуващото законодателство чрез промяна в организацията на работа и/или чрез въвеждане на нови технологични възможности (например съвместни инспекции между няколко органа и др.).

Проблемът не може да бъде решен изцяло чрез организационни промени или технологични подобрения. С мотива, че административният орган е обвързан от максималните срокове, разписани в ЗАРИДСНПНП. Дори при оптимизация на вътрешните процеси и въвеждане на нови софтуерни решения, законовата рамка толерира удължаването на процеса до максималния срок. Осигуряването на правна сигурност и предвидимост за бизнеса изисква нормативно фиксиране на съкратените срокове.

1.3. Посочете защо действащата нормативна рамка не позволява решаване на проблема/проблемите.

ЗАРИДСНПНП установява фиксирани процедурни срокове за разглеждане и произнасяне, които ограничават възможността за по-кратък времеви период на административно обслужване. Настоящата законова рамка не съдържа диференцирани срокове при подаване на напълно окомплектовани преписки, което поддържа по-дълъг хоризонт за стартиране на стопанската дейност.

1.4. Посочете задължителните действия, произтичащи от нормативни актове от по-висока степен или актове от правото на ЕС.

Няма задължителни действия или преки императивни изисквания, произтичащи от нормативни актове от по-висока степен или от правото на Европейския съюз, които да налагат извършването на предлаганите изменения в ЗАРИДСНПНП. Предложението се реализира по целесъобразност в рамките на националната хоризонтална политика за редуциране на административната тежест.

1.5. Посочете дали са извършени последващи оценки на нормативния акт или анализи за изпълнението на политиката и какви са резултатите от тях?

Последващата оценка на ЗАРИДСНПНП (2023 г.) потвърждава ефективността на закона за стабилизиране на пазара на горива, отчитайки необходимост от прецизиране на разпоредбите и намаляване на административната тежест. Основните насоки включват модернизация на контролните механизми, облекчаване на регистрационните режими и засилване на диалога с бранша за постигане на баланс между контрол и конкуренция.

2. Цели:

Цел 1 „Оптимизиране на административната среда чрез елиминиране на регулаторните забавяния при стартиране на стопанска дейност и осигуряване на правна съгласуваност чрез пълно хармонизиране на специалното законодателство с рамковите изисквания за електронно управление“

2.1. *Елиминиране на регулаторните забавяния при стартиране на стопанска дейност*

Постигане на реално намаляване на административната тежест за бизнеса чрез нормативно отпадане на задължителния 14-дневен срок за изчакване след регистрация. Целта е да се осигури възможност на икономическите субекти да започват законна дейност веднага след вписването им в публичния регистър. Това ще стимулира икономическата инициатива и ще премахне предпоставките за пропуснати ползи.

Количествен индикатор: Намаляване на нормативно установения срок за изчакване от 14 календарни дни на 0 дни (незабавно право за извършване на дейност).

Количествен индикатор: Елиминиране на общо 4473 дни регулаторно забавяне годишно за целия сектор (изчислено на база 319.5 новорегистрирани лица средногодишно × 14 дни).

Качествен индикатор: Премахване на административните бариери пред стопанската инициатива и елиминиране на финансовите загуби от пропуснати ползи за пазарните субекти в преходния период.

2.2. *Хармонизиране на специалното законодателство с рамковите изисквания за електронно управление*

Нормативно съгласуване на чл. 13а от ВЗ с изискванията на чл. 52б, ал. 1, т. 1, буква „б“ от Закона за електронното управление чрез изрично дефиниране в законовия текст на подлежащите на вписване данни в публичния регистър на лицата, осъществяващи дейности с благородни метали и скъпоценни камъни по занятие. По този начин се преодолява установената регулаторна празнота и се гарантира спазването на принципите за правна сигурност, публичност и прозрачност.

***Количествен индикатор*:** Въвеждане на нормативно определено съдържание и обхват на вписваните обстоятелства директно в текста на Валутния закон.

***Качествен индикатор*:** Постигане на пълна правна съгласуваност между специалния закон и хоризонталната рамка на ЗЕУ, гарантираща принципите на правна сигурност, публичност и прозрачност при поддържането на държавния регистър.

***Качествен индикатор*:** Осигуряване на нормативна готовност за автоматизиран служебен обмен на данни и оперативна съвместимост на информационните системи.

Цел 2 „Оптимизиране на административното обслужване в сектора на горивата в полза на икономическите субекти“.

Оптимизиране на процедурите чрез намаляване на сроковете от 7 работни на 5 работни дни за разглеждане на документите и за уведомяване на заявителя да отстрани установени непълноти и/или неточности по представените документи, както и от 10 работни на 5 работни дни за предоставяне на административната услуга по Закона за административното регулиране на икономическите дейности, свързани с нефт и продукти от нефтен произход. Мярката се предлага в рамките на настоящата нормативна инициатива с цел постигане на правна сигурност, предвидимост и избягване на чести последващи промени в законодателството. Реализирането на тази цел ще ускори оперативната дейност на бизнеса, ще намали времевите бариери пред пазарните участници и ще доведе до директна оптимизация на регулаторната среда.

Количествени индикатори:

Съкращаване на срока за разглеждане: Намаляване на времевия период за проверка на документи и за уведомяване на заявителя да отстрани установени непълноти и/или неточности по представените документи с 2 работни дни (от 7 на 5 работни дни).

Съкращаване на срока за произнасяне: Намаляване на времето за предоставяне на административната услуга с 5 работни дни (от 10 на 5 работни дни).

Кумулативно спестени дни изкуствено забавяне: Общо редуциране от 882 работни дни на годишна база за целия сектор (изчислено на база общо съкращаване от 7 работни дни на преписка × 126 новорегистрирани търговски оператори средногодишно).

Качествени индикатори:

Повишена пазарна гъвкавост: Ускоряване на оперативната дейност на бизнеса и намаляване на времевите бариери пред пазарните участници при стартиране на дейност.

Устойчивост на нормативната рамка: Постигане на дългосрочна правна сигурност в сектора на горивата и избягване на чести последващи изменения в регулацията.

Оптимизация на средата: Повишаване на предвидимостта на инвестиционния процес за общо 2754 регистрирани икономически субекта в сектора.

Посочете определените цели за решаване на проблема/проблемите, по възможно най-конкретен и измерим начин, включително индикативен график за тяхното постигане. Целите е необходимо да са насочени към решаването на проблема/проблемите и да съответстват на действащите стратегически документи.

3. Заинтересовани страни:

1. Държавни институции и контролиращи органи

Министерство на икономиката, инвестициите и индустрията (МИИИ) Водещ орган, администриращ регистрите по ВЗ и ЗАРИДСНПНП. Новите съкратени срокове са съобразени с административния капацитет.

Министерство на иновациите и дигиталната трансформация (МИДТ) - Координира съответствието на регистрите със ЗЕУ без допълнително натоварване на административния капацитет;

НАП, Агенция „Митници“ и МВР - Администрации, участващи в процеса чрез предоставяне на информация по служебен ред (данъчен статус, митнически задължения, съдимост). Предвидените срокове са изцяло съобразени с техния административен капацитет, тъй като обменът се извършва автоматизирано по електронен път чрез RegiX и ЕЗОС, което спестява техническо време без ущърб за последващия контрол.

2. Стопански субекти и браншови асоциации

Икономически оператори по Валутния закон - обхваща 7 964 активни субекта с входящ поток от средно 319.5 нови регистрации на година. Постига се позитивен ефект чрез елиминиране на 14-дневния изчаквателен срок.

Икономически оператори по ЗАРИДСНПНП - Обхваща 2 754 регистрирани лица със средно 126 нови заявления годишно. Получават по-бързо обслужване чрез редуциране на процедурното време с общо 7 работни дни.

Браншови организации - Съюзи и камари в секторите златарство, бижутерия и горива, за които се осигурява дългосрочна предвидимост и оптимизация на регулаторната среда.

Посочете всички потенциални заинтересовани страни/групи заинтересовани страни (в рамките на процеса по извършване на частичната предварителна частична оценка на въздействието и/или при обществените консултации по чл. 26 от Закона за нормативните актове), върху които предложенията ще окажат пряко или косвено въздействие (бизнес в дадена област/всички предприемачи, неправителствени организации, граждани/техни представители, държавни органи/общини и др.).

4. Варианти на действие. Анализ на въздействията:

4.1. Проблем 1 „Наличие на регулаторни забавяния в преходния период между регистрация и реално стартиране на стопанската дейност и нормативно несъответствие и липса на хармонизация между разпоредбите на Валутния закон и Закона за електронното управление “

Вариант 1 „Без действие“:

При този вариант се запазва действащото правно състояние. Разпоредбите на Валутния закон (ВЗ) остават непроменени. Лицата, вписани в публичния регистър за дейности с благородни метали и скъпоценни камъни, продължават да бъдат нормативно обвързани от задължителния 14-дневен срок за изчакване след регистрацията си, преди да придобият право за стартиране на реална стопанска дейност. Запазва се и регулаторната празнота в чл. 13а от ВЗ по отношение на липсата на законово дефинирана структура на данните в регистъра.

Положителни въздействия (по групи заинтересовани страни):

За държавните институции и контролиращите органи (МИИИ, НАП, МИДТ, МВР) - Не се идентифицират положителни въздействия. Вариантът не носи административни или контролни ползи за държавните институции.

За икономическите оператори и браншовите организации - Не се генерират позитивни въздействия или добавена стойност за частния сектор.

Екологични въздействия: Не се предвиждат преки или косвени екологични въздействия.

Отрицателни въздействия (по групи заинтересовани страни):

За икономическите оператори (ЮЛ и ЕТ) в сектора на благородните метали - Вариантът рефлектира негативно върху входящия поток от средно 319.5 нови търговски оператора на година (295 за 2024 г. и 344 за 2025 г.). За тях се генерират финансови загуби и пропуснати приходи вследствие на нормативното отлагане на стопанската им дейност, което забавя пазарната им адаптивност.

За браншовите организации - Поддържа се регулаторна среда с високи нива на административно забавяне, което е в ущърб на колективните икономически интереси на техните членове.

За държавните институции (МИИИ и МИДТ) - Констатира се негативно правно въздействие, тъй като се запазва нормативното несъответствие и липсата на хармонизация между специалния закон (ВЗ) и хоризонталната рамка на Закона за електронното управление (ЗЕУ).

Специфични въздействия:

Въздействия върху малките и средните предприятия (МСП) - Налице е изразено негативно икономическо отражение, тъй като секторът е съставен предимно от микро-, малки и средни предприятия. Задължителното 14-дневно изчакване блокира оперативния капитал на новите пазарни субекти и забавя възвръщаемостта на направените от тях първоначални инвестиции.

Административна тежест - Запазва се неоправдано висока административна тежест за сектора, изразяваща се в генерирането на общо 4473 календарни дни регулаторно забавяне на годишна база за целия сектор, изчислено спрямо обхвата на новите заявления.

1.1. Опишете качествено (при възможност – и количествено) всички значителни потенциални икономически, социални и екологични въздействия, включително върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни. Пояснете кои въздействия се очаква да бъдат значителни и кои второстепенни.

1.2. Опишете специфичните въздействия с акцент върху малките и средните предприятия и административната тежест (задължения за информиране, такси, регулаторни режими, административни услуги и др.)

Вариант 2 „Приемане на предложените изменения“

При този вариант се предприема нормативна интервенция чрез промяна в текстовете на Валутния закон (ВЗ). Промените предвиждат изрично отпадане на задължителния 14-дневен срок за изчакване след вписване в регистъра, което дава право на икономическите оператори да стартират дейността си незабавно. Успоредно с това в чл. 13а от ВЗ се въвежда лимитативно и детайлно изброяване на обстоятелствата, подлежащи на вписване, с което се постига пълна хармонизация с рамковите изисквания на Закона за електронното управление (ЗЕУ).

Положителни въздействия (по групи заинтересовани страни):

За икономическите оператори (ЮЛ и ЕТ) в сектора на благородните метали - Високо позитивно икономическо въздействие върху пазарните субекти. Елиминирането на времевата бариера дава възможност за незабавно стартиране на търговска дейност веднага след вписване.

Това премахва предпоставките за пропуснати ползи и повишава финансовата гъвкавост на новите инвеститори.

За браншовите организации - Позитивно въздействие, изразяващо се в качествено подобряване на общата бизнес среда, повишаване на предвидимостта в сектора и защита на икономическите интереси на бранша.

За държавните институции и контролиращите органи (МИИИ, НАП, МИДТ, МВР) - Позитивно правно и административно въздействие. Постига се пълна съгласуваност между специалното законодателство (ВЗ) и хоризонталната рамка на ЗЕУ (чл. 52б, ал. 1, т. 1, б. „б“). Ясно дефинираната структура на данните в закона създава нормативна готовност за автоматизиран служебен обмен между ведомствата чрез електронни среди (RegiX и ЕЗОС), което оптимизира процеса без ущърб за последващия контрол.

Екологични въздействия: Не се предвиждат преки или косвени екологични въздействия.

Отрицателни въздействия (по групи заинтересовани страни):

За държавните институции (МИИИ): Възможно е минимално първоначално натоварване на административния капацитет, свързано с техническото привеждане на електронната форма на регистъра в пълно съответствие с новата законова структура на данните.

За икономическите оператори и браншовите организации: Не се идентифицират отрицателни икономически или социални въздействия.

Специфични въздействия:

Въздействия върху малките и средните предприятия (МСП) - Изразено позитивно въздействие. Тъй като секторът е съставен предимно от микро-, малки и средни предприятия, възможността за незабавно стартиране на дейност предотвратява блокирането на техния оперативен капитал и ускорява възвръщаемостта на направените първоначални инвестиции.

Административна тежест - Постига се редуциране на административната тежест. Намаляването на срока за изчакване от 14 на 0 дни спестява кумулативно 4473 календарни дни регулаторно забавяне на годишна база за целия сектор, изчислено спрямо средния входящ поток от 319.5 нови заявления на година.

(въздействията върху малките и средните предприятия; административна тежест)

1.1. Опишете качествено (при възможност – и количествено) всички значителни потенциални икономически, социални и екологични въздействия, включително върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни. Пояснете кои въздействия се очаква да бъдат значителни и кои второстепенни.

1.2. Опишете специфичните въздействия с акцент върху малките и средните предприятия и административната тежест (задължения за информиране, такси, регулаторни режими, административни услуги и др.)

(въздействията върху малките и средните предприятия; административна тежест)

1.1. Опишете качествено (при възможност – и количествено) всички значителни потенциални икономически, социални и екологични въздействия, включително върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни. Пояснете кои въздействия се очаква да бъдат значителни и кои второстепенни.

1.2. Опишете специфичните въздействия с акцент върху малките и средните предприятия и административната тежест (задължения за информиране, такси, регулаторни режими, административни услуги и др.)

4.2. Проблем 2: „Облекчаване на процедурата по разглеждане на документи и предоставяне на административната услуга посредством съкращаване на срокове“

Вариант 1 „Без действие“ (Статукво):

При този вариант се запазва действащото правно състояние. Разпоредбите на Закона за административното регулиране на икономическите дейности, свързани с нефт и продукти от нефтен произход (ЗАРИДСНПНП), остават непроменени. Сроковете за административно обслужване на търговските оператори в сектора на горивата се запазват в настоящите си по-дълги времеви параметри до 7 работни дни за разглеждане на документите/уведомяване на заявителя за отстраняване на непълноти и до 10 работни дни за произнасяне и предоставяне на съответната административна услуга.

Положителни въздействия (по групи заинтересовани страни):

За държавните институции и контролиращите органи (МИИИ, НАП, Агенция „Митници“, МВР): Не се идентифицират. Вариантът не носи допълнителни административни ползи или добавена стойност за управлението на регистрационния режим.

За икономическите оператори и браншовите организации: Вариантът няма позитивно отражение и не носи икономически предимства за частния сектор.

Екологични въздействия: Не се предвиждат.

Отрицателни въздействия (по групи заинтересовани страни):

За икономическите оператори (ЮЛ и ЕТ) в сектора на горивата: Проблемът продължава да рефлектира върху входящия поток от средно 126 нови заявления на търговски оператори годишно (119 за 2024 г. и 133 за 2025 г.). Запазват се по-дългите процедурни срокове, което влияе върху гъвкавостта на бизнеса и планирането на инвестиционния процес в сектора.

За браншовите организации: Поддържа се нормативна рамка със статични времеви параметри, които не съответстват на актуалната пазарна динамика и нуждите на техните членове от по-бърз достъп до пазара.

За държавните институции (МИИИ): Административното обслужване остава необвързано с приоритетите за текуща оптимизация на регулаторната среда по отношение на времевите разходи за субектите.

Специфични въздействия:

Въздействия върху малките и средните предприятия (МСП): Фиксираните по-дълги срокове поддържат времеви бариери, които усложняват пазарното позициониране на по-малките търговски оператори, разполагащи с по-ограничен ресурс за изчакване на административни процедури.

Административна тежест: Констатира се задържане на излишна административна тежест под формата на времеви разходи, равняващи се общо на 882 работни дни кумулативно забавяне на годишна база за целия сектор, изчислено спрямо обема на новите заявления.

Вариант 2 „Приемане на предложените изменения“:

При този вариант се предприема нормативна интервенция чрез промяна в текстовете на ЗАРИДСНПНП. Законовите срокове се намаляват съответно от 7 на 5 работни дни за разглеждане на документите и уведомяване на заявителя за отстраняване на непълноти, и от 10 на 5 работни дни за предоставяне на самата административна услуга. Мярката оптимизира процедурния ход при първоначална административна готовност и пълнота на документите.

Положителни въздействия (по групи заинтересовани страни):

За икономическите оператори (ЮЛ и ЕТ) в сектора на горивата: Позитивно икономическо въздействие. Намаляването на сроковете с общо 7 работни дни за всяко заявление осигурява по-кратък времеви хоризонт за стартиране на стопанската дейност, намалява времевите бариери пред пазарните участници и ускорява оперативната дейност на бизнеса.

За браншовите организации: Позитивно въздействие чрез директна оптимизация на регулаторната среда, постигане на дългосрочна правна сигурност и избягване на чести последващи промени в законодателството за **2754 регистрирани икономически субекта** в сектора.

За държавните институции и контролиращите органи (МИИИ, НАП, Агенция „Митници“, МВР): Позитивно административно въздействие. Съкратените срокове са напълно съобразени с административния капацитет, тъй като получаването на информация по служебен ред (данъчен статус, митнически задължения, съдимост) се извършва автоматизирано по електронен път (RegiX и ЕЗОС). Това спестява техническо време, без да е в ущърб на последващия данъчен, валутен и пазарен контрол.

Екологични въздействия: Не се предвиждат.

Отрицателни въздействия (по групи заинтересовани страни):

За държавните институции и икономическите оператори: Не се идентифицират отрицателни икономически, социални или административни последици.

Специфични въздействия:

Въздействия върху малките и средните предприятия (МСП): Изразено позитивно въздействие. Съкращаването на сроковете подобрява инвестиционната предвидимост, улеснява по-малките пазарни субекти при организиране на търговската им дейност и подобрява конкурентната среда в сектора.

Административна тежест: Постига се директно редуциране на административната тежест в полза на бизнеса. Чрез оптимизацията на сроковете се спестяват кумулативно 882 работни дни изкуствено забавяне на годишна база за целия сектор, изчислено на база средногодишния входящ поток от 126 заявления.

* При повече от един поставен проблем мултиплицирайте Раздел 4.1.

5. Сравняване на вариантите:

Степени на изпълнение по критерии: 1) висока; 2) средна; 3) ниска.

5.1. По проблем 1: „Наличие на регулаторни забавяния в преходния период между регистрация и реално стартиране на стопанската дейност и нормативно несъответствие и липса на хармонизация между разпоредбите на Валутния закон и Закона за електронното управлен“

		Вариант 1 „Без действие“	**Вариант 2**
Ефективнос	Цел 1: Намаляване на административната тежест за бизнеса и нормативно съответствие	**Ниска**	**Висока**
Ефикасност	Цел 1: Намаляване на административната тежест за бизнеса и нормативно съответствие	**Ниска**	**Висока**
Съгласуваност	Цел 1: Намаляване на административната тежест за бизнеса и нормативно съответствие	**Ниска**	**Висока**

1.1. Сравнете вариантите чрез сравняване на ключовите им положителни и отрицателни въздействия.

1.2. Посочете степента, в която вариантите ще изпълнят определените цели, съгласно основните критерии за сравняване на вариантите:

ефективност, чрез която се измерва степента, до която вариантите постигат целите на предложението;

ефикасност, която отразява степента, до която целите могат да бъдат постигнати при определено ниво на ресурсите или при най-малко разходи;

съгласуваност, която показва степента, до която вариантите съответстват на действащите стратегически документи.

1.2. По проблем 2: „Облекчаване на процедурата по разглеждане на документи и предоставяне на административната услуга посредством съкращаване на срокове“

		Вариант 1 „Без действие“	**Вариант 2**
Ефективност	Цел 2: „Оптимизиране на административното обслужване в сектора на горивата в полза на икономическите субекти“.	**Ниска**	**Висока**
Ефикасност	Цел 2: „Оптимизиране на административното обслужване в сектора на горивата в полза на икономическите субекти“.	**Ниска**	**Висока**
Съгласуваност	Цел 2: „Оптимизиране на административното обслужване в сектора на горивата в полза на икономическите субекти“.	**Ниска**	**Висока**

** При повече от един поставен проблем мултиплицирайте таблицата за всеки отделен проблем.*

6. Избор на препоръчителен вариант:

По проблем 1: Вариант 2 „Приемане на предложените изменения“ (Валутен закон):

Вариант 2 е единствената алтернатива, която постига заложената цел чрез нормативно елиминиране на 14-дневния изчаквателен срок и паралелно преодоляване на правната празнота чрез привеждане на текстовете в съответствие със Закона за електронното управление (ЗЕУ). Анализът по ключовите критерии показва максимална **ефективност** чрез изричното разписване на реквизитите на регистъра на законово ниво и осигуряване на възможност за незабавно стартиране на стопанската дейност, без да се засяга контролът при регистрация. Постигната е висока **ефикасност** с нулев разход за държавния бюджет, като се елиминират пропуснатите ползи за бизнеса, премахва се блокирането на оперативен капитал на малките и средните предприятия и се повишава правната предвидимост. Вариант 2 осигурява **съгласуваност** с хоризонталната политика за намаляване на административната тежест, както и с провежданата от Министерството на иновациите и дигиталната трансформация държавна политика за дигитализация и оперативна съвместимост, за разлика от Вариант 1 (статуквото), който запазва нормативното несъответствие.

По проблем 2: Вариант 2 „Приемане на предложените изменения“

Вариант 2 е препоръчителен за постигането на Цел 2. Анализът отчита максимална **ефективност** чрез нормативното намаляване на сроковете за разглеждане на документи (от 7 на 5 работни дни) и за предоставяне на самата услуга (от 10 на 5 работни дни). Интервенцията се характеризира с висока **ефикасност**, тъй като промяната се реализира с нулев допълнителен разход за държавния бюджет, като същевременно ускорява оперативната дейност на пазарните субекти и намалява времевите бариери пред тях. Постигната е **съгласуваност** с държавната политика за оптимизация на регулаторната среда и подобряване на бизнес климата, за разлика от Вариант 1 (статуквото), който запазва времеви параметри, ограничаващи гъвкавостта на стопанския оборот. Същевременно, консолидирането на тази промяна в рамките на настоящата нормативна инициатива предотвратява риска от чести и фрагментирани последващи изменения в законодателството.

Посочете препоръчителните варианти за решаване на поставения проблем/проблеми.

6.1. Промяна в административната тежест за физическите и юридическите лица от прилагането на препоръчителния вариант (включително по отделните проблеми):

○ Ще се увеличи

◉ Ще се намали

○ Няма ефект

Прилагането на препоръчителния Вариант 2 води до директно, количествено измеримо намаляване на административната тежест за бизнеса. В съответствие с методическите препоръки, ефектът върху стопанските субекти е разписан и анализиран отделно за двата идентифицирани проблема:

Промяна в административната тежест по Проблем 1 (Валутен закон)

Нормативната интервенция предвижда пълно отпадане на изискването за 14-дневен отложен срок за изчакване след вписване в регистъра по чл. 13а от ВЗ. Това облекчение рефлектира директно върху времевите и финансовите разходи на новите пазарни участници.

Брой на засегнатите икономически оператори: Мярката засяга устойчив входящ поток със средногодишна динамика от 319.5 нови икономически субекта (базирано на 295 регистрирани оператора за 2024 г. и 344 за 2025 г.). Дългосрочно промяната подобрява средата за всички 7 964 активно действащи лица в сектора на благородните метали и скъпоценните камъни.

Спестено време за бизнеса: Постига се редуциране на административното изчакване от 14 календарни дни на 0 дни за всяко вписано лице. Бизнесът придобива право да стартира законна търговска дейност веднага, в самия ден на извършване на регистрацията.

Количествено намаляване на административната тежест: Елиминира се кумулативно забавяне в размер на 4 473 календарни дни на годишна база за целия сектор (319.5 заявления × 14 дни). Тази промяна премахва блокирането на оперативен капитал и елиминира предпоставките за пропуснати ползи в преходния период, което е от ключово значение за микро-, малките и средните предприятия.

Промяна в административната тежест по Проблем 2 (ЗАРИДСНПНП)

Оптимизацията на процедурите в сектора на горивата предвижда съкращаване на нормативно заложените законови срокове за административно обслужване от страна на МИИИ.

Брой на засегнатите икономически оператори: Мярката оказва пряко въздействие върху входящ поток от средно 126 нови заявления на търговски оператори годишно (изчислено на база на 119 заявления за 2024 г. и 133 за 2025 г.). Оптимизацията на регулаторната среда засяга общо 2 754 регистрирани икономически субекта на пазара на нефтопродукти.

Спестено време за бизнеса: Процедурното време се редуцира с 2 работни дни във фазата на разглеждане на документи (намаляване от 7 на 5 работни дни) и с още 5 работни дни във фазата на предоставяне на самата административна услуга (намаляване от 10 на 5 работни дни). Общото спестено време възлиза на 7 работни дни за всяко подадено заявление.

Количествено намаляване на административната тежест: Реализирането на мярката спестява на бизнеса кумулативно 882 работни дни забавяне на годишна база за целия сектор (126 заявления × 7 работни дни). Оптимизацията намалява времевите бариери пред пазарните участници и подобрява предвидимостта при планирането на инвестиционния процес.

Прилагането на препоръчителния Вариант 2 води до директно, количествено измеримо намаляване на административната тежест и спестяване на финансови и времеви ресурси за пазарните участници. За целите на анализа е приложен **Моделът на стандартните разходи (МСР)**, съгласно формулата:

Административни разходи = Цена (P) X Време (T) X Количество (Q)

Цена (P): Осреднена часова ставка за вътрешнофирмен специалист/юрист, ангажиран с регулаторно съответствие, преизчислена в евро – **7.67 EUR/час** (равностойност на 15 лв./час).

Време (T): Спестено оперативно време за подготовка, събиране на документи или процедурно изчакване.

Количество (Q): Средногодишен обем на засегнатите заявления (базиран на статистически данни за периода 2024–2025 г.).

Промяната в административната тежест е изчислена поотделно за двата идентифицирани проблема, както следва:

Промяна в административната тежест по Проблем 1 (Валутен закон)

Нормативната интервенция предвижда пълно отпадане на изискването за 14-дневен отложен срок за изчакване след вписване в регистъра по чл. 13а от ВЗ и преминаване към служебен обмен на данни.

Количество (Q): Входящ поток от средно **319.5 нови заявления на година** (при 295 за 2024 г. и 344 за 2025 г.). Обхватът на дългосрочно въздействие засяга общо **7 964 активно действащи лица** в сектора.

Време (T):

Пряко административно време: Преминаването към автоматизиран служебен обмен спестява средно **8 работни часа** на заявление за физическо снабдяване с хартиени удостоверения от други ведомства.

Време за изчакване: Редуцира се от 14 календарни дни на **0 дни** за всяко вписано лице.

Спестени преки разходи по МСР:

Спестени разходи = 7.67 EUR/час x 8 часа x 319.5 заявления = 1960.29 EUR/годишно

Резултат от намаляването на тежестта: За целия сектор се елиминира изкуствено регулаторно забавяне в размер на **4 473 календарни дни на годишна база** (319.5 заявления × 14 дни). Мярката премахва блокирането на оперативен капитал и пропуснатите ползи за микро-, малките и средните предприятия веднага след извършване на регистрацията им.

Промяна в административната тежест по Проблем 2 (ЗАРИДСНПНП)

Оптимизацията на процедурите предвижда съкращаване на нормативно заложените законови срокове за административно обслужване на търговските оператори в сектора на горивата.

Количество (Q): Входящ поток от средно **126 нови заявления годишно** (при 119 за 2024 г. и 133 за 2025 г.). Регулаторната промяна засяга общо **2 754 регистрирани икономически субекта** на пазара на нефтопродукти.

Време (T): Срокът за разглеждане на документи се съкращава с 2 работни дни (от 7 на 5), а срокът за предоставяне на услугата — с 5 работни дни (от 10 на 5). Общото спестено време възлиза на 7 работни дни (**56 работни часа**) за всяко подадено заявление.

Спестени преки разходи по МСР:

Спестени разходи = 7.67 EUR/час x 56 часа x 126 заявления = 54 115.13 EUR/годишно

Резултат от намаляването на тежестта: Постига се кумулативно спестяване на 882 работни дни изкуствено забавяне на годишна база за бизнеса в сектора (126 заявления × 7 работни дни). Оптимизацията редуцира времевите бариери пред пазарните участници и подобрява предвидимостта при планирането на инвестиционния процес.

Обобщена матрица на спестените административни разходи (в EUR)

Идентифициран проблем	**Засегнати субекти (Q)**	**Спестено време на оператор (T)**	**Спестени годишни разходи за сектора**
Проблем 1 (Валутен закон)	319.5 заявления / год.	8 работни часа + 14 дни изчакване	**1 960.29 EUR** *(без пропуснати ползи)*
Проблем 2 (ЗАРИДСНПНП)	126.0 заявления / год.	56 работни часа (7 работни дни)	**54 115.13 EUR**
ОБЩО СПЕСТЕНИ РАЗХОДИ	**445.5 заявления / год.**	**- 5 355 общи денонощия забавяне**	**56 075.42 EUR на година**

1.1. Изборът следва да е съотносим с посочените специфични въздействия на препоръчителния вариант за решаване на всеки проблем.

1.2. Ако се предвижда въвеждането на такса, представете образуването на нейния размер съгласно Методиката по чл. 7а от Закона за ограничаване на административното регулиране и административния контрол върху стопанската дейност.

6.2. Създават ли се нови/засягат ли се съществуващи регулаторни режими и услуги от прилагането на препоръчителния вариант (включително по отделните проблеми)?

○ Да

Прилагането на препоръчителния Вариант 2 **не създава нови регулаторни режими**, но оказва пряко административно въздействие върху **два съществуващи регулаторни режима и съответните към тях административни услуги**, администрирани от Министерството на икономиката, инвестициите и индустрията (МИИИ)

Промени по Валутния закон (ВЗ)

Наименование на режима/услугата: Извършване на дейност по добиване, преработка и сделки с благородни метали и скъпоценни камъни и поддържане на публичен регистър

Промяна в условията на режима: Изменя се правното условие за придобиване на право за упражняване на дейността. Премахва се изискването за задължителен престой от 14 календарни дни в регистъра след вписване. Правото за извършване на стопанска дейност се придобива **незабавно** с акта на извършеното вписване.

Промяна в структурата на услугата: Хармонизират се изискванията със ЗЕУ чрез изрично дефиниране на реквизитите на регистъра на законово ниво. Това преодолява правната празнота и позволява преминаването към автоматизиран служебен обмен на информация за данъчен статус (НАП) и съдимост (МВР) по електронен път.

Промени по ЗАРИДСНППНП

Наименование на режима/услугата: Регистрация на лицата, осъществяващи икономически дейности, свързани с нефт и продукти от нефтен произход

Промяна в сроковете на режима: Оптимизират се законово установените времеви параметри за изпълнение на процедурата от страна на МИИИ в полза на 2 754 регистрирани оператора:

1. Срокът за разглеждане на представените документи и даване на указания за отстраняване на непълноти или неточности се съкращава **от 7 работни дни на 5 работни дни**.
2. Срокът за окончателно произнасяне и предоставяне на административната услуга (издаване на удостоверение или отказ) се съкращава **от 10 работни дни на 5 работни дни**.

Промяна в условията на режима: Въвежда се нормативна диференциация на процедурния ход, която осигурява по-кратък времеви период за административно обслужване при първоначална административна готовност и подаване на напълно окомплектовани заявления.

Обобщена матрица на промените в регулаторните режими

Наименование и код на съществуващия режим	**Настоящо състояние (Статукво)**	**Ново състояние (Вариант 2)**	**Характер на промяната**
Регистрация по Валутния закон (Услуга № 3004)	Отложен старт на дейността (14 дни	Незабавен старт на дейността (0 дни в преходен период).	**Облекчаване на условията** и

	след извършено вписване).		хармонизация със ЗЕУ.
Регистрация по ЗАРИДСНПНП (Услуга № 3026)	7 работни дни за преглед + 10 работни дни за произнасяне.	5 работни дни за преглед + 5 работни дни за произнасяне.	**Оптимизация на сроковете** в полза на бизнеса.

◉ Не

1.1. Изборът следва да е съотносим с посочените специфични въздействия на избрания вариант.

1.2. В случай че се предвижда създаване нов регулаторен режим, посочете неговия вид (за стопанска дейност: лицензионен, регистрационен; за отделна стелка или действие: разрешителен, уведомителен; удостоверителен и по какъв начин това съответства с постигането на целите).

1.3. Мотивирайте създаването на новия регулаторен режим съгласно изискванията на чл. 3, ал. 4 от Закона за ограничаване на административното регулиране и административния контрол върху стопанската дейност.

1.4. Посочете предложените нови регулаторни режими отговарят ли на изискванията на чл. 10 – 12 от Закона за дейностите по предоставяне на услуги.

1.5. Посочете изпълнено ли е изискването на § 2 от Допълнителните разпоредби на Закона за дейностите по предоставяне на услуги.

1.6. В случай че се изменят регулаторни режими или административни услуги, посочете промяната.

6.3. Създават ли се нови регистри от прилагането на препоръчителния вариант (включително по отделните проблеми)?

○ Да

……..……
……

◉ Не

Когато отговорът е „Да“, посочете регистрите, които се създават и по какъв начин те ще бъдат интегрирани в общата регистрова инфраструктура.

6.4. По какъв начин препоръчителният вариант въздейства върху микро-, малките и средните предприятия (МСП) (включително по отделните проблеми)?

Прилагането на препоръчителния Вариант 2 оказва изразено позитивно въздействие върху сегмента на микро-, малките и средните предприятия (МСП). В съответствие с методическите препоръки, ефектът е анализиран поотделно за двата засегнати сектора, отчитайки спецификите в пазарната им структура, регулаторната среда и административните режими:

Търговия и преработка на благородни метали и скъпоценни камъни (Валутен закон)

Пазарна структура: Този пазарен сегмент се характеризира с изключително висока концентрация на микро- и малки предприятия (бижутерийни ателиета, фамилни заложни къщи, локални търговски обекти), обхващащи над **95% от общо 7 964 активно действащи лица**. Тези субекти се отличават с ограничен обем на свободния оборотен капитал и висока чувствителност към регулаторни забавяния.

Специфични ефекти върху МСП от измененията:

Премахване на блокирането на капитал: Отпадането на задължителния 14-дневен срок за изчакване елиминира периода, в който инвестираният от МСП капитал (стоки, наеми на обекти, заплати на персонал) е принудително блокиран, без фирмата да може да генерира приходи.

Разходи за съответствие: Въвеждането на автоматизиран служебен обмен на данни премахва необходимостта МСП да отделят вътрешен административен ресурс или да заплащат държавни такси и консултантски хонорари за физическо снабдяване с хартиени удостоверения от НАП и МВР.

Очаквани ползи: Осигурява се незабавен достъп до пазара за средно **319.5 нови оператора годишно**. Постига се общо спестяване от **1 960.29 EUR на година** от преки разходи за времеви ресурс на административен персонал в сектора и пълно елиминиране на пропуснатите ползи от отложен старт на дейността.

Търговия с нефт и продукти от нефтен произход (ЗАРИДСНПНП)

Пазарна структура: Този сектор се характеризира с дуалистична структура наличие на големи петролни корпорации и паралелно съществуващ значим сегмент от малки и средни предприятия (независими локални бензиностанции, малки регионални складове и дистрибутори на едро). Големите компании разполагат със специализирани юридически отдели, докато за МСП всяка дълга административна процедура е свързана с преки времеви бариери.

Специфични ефекти върху МСП от измененията:

Повишаване на пазарната гъвкавост: Съкращаването на общото времеви хоризонт за обслужване със **7 работни дни** (от 7 на 5 за преглед и от 10 на 5 за произнасяне) изравнява оперативните възможности на по-малките търговци с тези на големите пазарни участници, като им позволява бързо да реагират на пазарната динамика и промените в цените на едро.

Намаляване на административната тежест: За разлика от големите оператори, за които 7 дни забавяне са незначителен процент от оборота, за едно средно или малко предприятие това време може възпрепятства изпълнението на търговски договори. Спестяването на **56 работни часа на заявление** редуцира вътрешнофирмените разходи.

Очаквани ползи: За входящия поток от средно **126 нови заявления годишно** (където МСП са основна част) се реализира директно спестяване в размер на **54 115.13 EUR на година** от оптимизиран времеви ресурс. Промяната гарантира правна сигурност и предвидимост за **2 754 регистрирани субекта**, защитавайки сектора от пазарна концентрация.

Обобщена таблица на въздействието върху МСП

Индикатор за въздействие	**Сектор „Благородни метали“ (ВЗ)**	**Сектор „Горива“ (ЗАРИДСНПНП)**
Профил на МСП в сектора	Доминиращ (над 95% от пазара микрофирми).	Средни и малки независими оператори.
Ефект върху времето за изчакване	Намаляване от **14 календарни дни на 0 дни**.	Съкращаване със **7 работни дни** на заявление.
Преки спестени разходи за МСП	**1 960.29 EUR** / годишно кумулативно.	**54 115.13 EUR** / годишно кумулативно.
Ключова полза за бизнеса	Елиминиране на пропуснати ползи от отложен старт.	Ускоряване на инвестиционния процес на регионално ниво.

(•) Актът засяга пряко МСП

( ) Актът не засяга МСП

Изборът следва да е съотносим с посочените специфични въздействия на препоръчителния вариант.

6.5. Потенциални рискове от прилагането на препоръчителния вариант (включително по отделните проблеми):

Предложените нормативни промени не носят потенциални рискове в нито един аспект на прилагането им.

Посочете възможните рискове от прилагането на препоръчителния вариант, различни от отрицателните въздействия, напр. възникване на съдебни спорове и др.

7. Консултации:

( ) Проведени са консултации

……..……
……..
……..

Посочете основните заинтересовани страни, с които са проведени консултации. Посочете резултатите от консултациите, включително на ниво ЕС: спорни въпроси, многократно поставяни въпроси и др.

(•) Предстоят обществени консултации по чл. 26 от Закона за нормативните актове

В съответствие с императивните изисквания на чл. 26, ал. 3 от Закона за нормативните актове, проектът на нормативния акт, ведно с мотивите и настоящата оценка, ще бъде публикуван за провеждане на обществени консултации. Пакетът от документи ще бъде достъпен на интернет страницата на Министерството на икономиката, инвестициите и индустрията и на Единния портал за обществени консултации (strategy.bg) за законоустановения минимален срок от 30 дни. Целта е осигуряване на пълна прозрачност и възможност за получаване на предложения и становища от всички заинтересовани страни, включително браншовите организации и икономическите оператори в сектора

.Обобщете най-важните въпроси за обществени консултации. Посочете индикативен график за тяхното провеждане и видовете консултационни процедури.

8. Приемането на нормативния акт произтича ли от правото на Европейския съюз?

○ Да

◉ Не

……..……
……
1.1. Посочете изискванията на правото на Европейския съюз, включително информацията по т. 6.2 и 6.3, дали е извършена оценка на въздействието на ниво Европейски съюз, и я приложете (или посочете връзка към източник).

1.2. Изборът трябва да съответства на посоченото в раздел 1, съгласно неговата т. 1.5.

9. Изисква ли се извършване на цялостна предварителна оценка на въздействието поради очаквани значителни последици?

○ Да

◉ Не

(преценка съгласно чл. 20, ал. 3, т. 2 от Закона за нормативните актове)

10. Приложения:

……..……
……
Приложете необходимата допълнителна информация и документи.

11. Информационни източници:

……..……
……
Посочете изчерпателен списък на информационните източници, които са послужили за оценка на въздействията на отделните варианти и при избора на вариант за действие: регистри, бази данни, аналитични материали и др.

12. Име, длъжност, дата и подпис на директора на дирекцията, отговорна за извършването на частичната предварителна оценка на въздействието:

Име и длъжност: Ирена Сярова, директор на дирекция „Администриране и контрол на икономически дейности“

X _____